

**NIE CZEKAJ, ALE ZAPOBIEGAJ
POWSTAWANIU WADY WYMOWY
LOGOPEDYCZNA ULOTKA DLA RODZICÓW**

Większość zaburzeń mowy można uniknąć, zlikwidować lub znacznie złagodzić, jeżeli terapię rozpocznie się jak najwcześniej!

TO NIEPRAWDA, ŻE

3 letnie dziecko ma prawo nie mówić lub posługiwać się wyłącznie sylabami.

- 3 letnie dziecko powinno swobodnie porozumiewać się za pomocą rozbudowanych zdań,

- 5 latek powinien poprawnie wymawiać wszystkie głoski

TO NIEPRAWDA, ŻE

wada wymowy minie w miarę dorastania.

- Nie licz na to – wraz z wiekiem może się jedynie utrwalić.

TO NIEPRAWDA, ŻE

skrótowe wędzidelko języka (tzw. przerośnięty język) powoduje opóźniony rozwój mowy dziecka.

- Nie ćwiczone jednak może utrudniać prawidłową wymowę.

TO NIEPRAWDA, ŻE

długotrwałe korzystanie przez dziecko z nawet najlepiej dobranego smoczka lub picie z butelki czy ssanie palca nie wpływa na powstawanie wad zgryzu i wymowy.

- Gdy dziecko ssie palec, wargi, smoczek lub inne przedmioty, może spowodować to jedynie zniekształcenie zgryzu i utrudnić prawidłową wymowę w przyszłości.

Pamiętaj!

1. Dziecko musi być karmione piersią do 12 miesiąca życia – stanowi to doskonały trening dla mięśni języka i warg. Od ich sprawności zależeć będzie poprawność wymowy. Jeżeli nie karmisz piersią – masuj język policzki i wargi dziecka. O instrukcję poproś logopedę.
2. Ewentualny smoczek (właściwie dobrany) może być używany jedynie do karmienia do końca pierwszego roku życia. Jedną z głównych przyczyn powstawania wad wymowy i zgryzu jest niewłaściwy sposób połykania – dziecko od 3 roku życia powinno połykając unosić język za górne zęby.
3. Dziecko musi być prawidłowo układanie do snu i karmienia – zbyt płaskie lub zbyt wysokie ułożenie główki spowoduje zniekształcenie zgryzu.
4. Dziecko od urodzenia musi uczyć się oddychać przez nos – prawidłowy nawyk oddychania należy wykształcić u dziecka jak najszybciej:
 - domykaj buzię dziecka w czasie snu, jeżeli jest uchylona,
 - zakładaj mu na spacer czapeczkę z wiązaniem pod brodą – podtrzymuje to słabe jeszcze mięśnie żuchwy.Oddychanie przez usta (otwarta buzia) jest nie tylko częstą przyczyną infekcji górnych dróg oddechowych, ale także sprzyja powstawaniu wad wymowy i zgryzu.
5. Świat dźwięków dziecka musi być bogaty i zróżnicowany. Kontroluj reakcje dziecka na dźwięki. Prowokuj je do wydawania różnorodnych dźwięków – stanowi to znakomitą gimnastykę narządów mowy.

Jeżeli dziecko mówi nieprawidłowo, to nie jest to tylko problem mówienia. To także przyczyna wielu niepowodzeń szkolnych (np. trudności w czytaniu i pisaniu, zakłócone kontakty z rówieśnikami). Dziecko z wadą wymowy ma zwykle mnóstwo kompleksów i lęków (do których się nie przyznaje).

Niewłaściwe oddychanie (przez usta np. przy wadzie wymowy) ma w rozwoju człowieka o wiele większe znaczenie niż jeszcze do niedawna sądzono. Wieloletnie badania dowiodły, że ta pozornie drobna nieprawidłowość często prowadzi u dzieci do:

- nieprawidłowego wyrastania zębów,
- niespokojnego snu, ślinienia poduszki,
- nadpobudliwości
- zaburzeń koncentracji i trudności w skupianiu uwagi,
- kłopotów w nauce,
- bólów głowy,
- szybkiego męczenia się,
- zaburzeń układu krążenia,
- nocnego moczenia się,
- wad postawy,
- częstych infekcji górnych dróg oddechowych.

Co robić, aby wspomagać rozwój mowy dziecka?

Odpowiedzią na to pytanie niech będą nasze sugestie, do których zbioru radzimy od czasu do czasu zaglądać, dopóki dziecko nie osiągnie wieku szkolnego.

- 1) Nasze wypowiedzi powinny być poprawne językowo, unikajmy zdrobnień i mowy dziecięcej. Mówimy wyraźnie, bez pośpiechu. Dziecka musi od samego początku utrwalać sobie prawidłowe wzorce mowy. Budujmy krótkie zdania, używajmy prostych zwrotów. Modulujmy własny głos, aby zainteresować dziecko, np. „Co to?“, „Nie ma?“, „O! Jest!“. Stworzymy mu doskonałe warunki do rozwoju emocjonalnego i zachęcimy do kontaktów słownych.
- 2) Pytajmy lekarza, jeśli coś nas niepokoi w stanie zdrowia zarówno fizycznego, jak i psychicznego maleństwa. Dbajmy o jego górne drogi oddechowe i uszy. Zwracajmy uwagę na to jak dziecko oddycha. Od najmłodszych lat uczmy dbałości o higienę jamy ustnej. Pamiętajmy, aby dziecko nauczyło się żuć i gryźć.
- 3) Opowiadajmy i czytajmy bajki. Niech nie martwi nas fakt, iż pociecha ukochała jedną z nich i prosi notorycznie o jej powtarzanie.
- 4) Jeśli dziecko ogląda telewizję, to towarzyszymy mu w tym. Komentujemy wydarzenia pojawiające się na ekranie telewizora, rozmawiamy na ich temat, aby milusiński bezwiednie nie oglądał szybko zmieniających się obrazów i ciągów tekstów bez ich zrozumienia. Wybierajmy programy właściwe dla wieku dziecka. Starajmy się, aby telewizor był włączany tylko okazjonalnie.
- 5) Poszukujmy książeczek dydaktycznych zapoznających dziecko z różnymi tematami: zwierzętami, warzywami, owocami, kolorami, bogato ilustrowanymi
- 6) opisami życia na wsi i w mieście. Nazywajmy przedmioty w nich zawarte i opisujemy sytuacje operując prostymi zdaniami. Cenne są też książki słowno – obrazkowe, podczas przeglądania których dorosły czyta tekst, a dziecko nazywa przedmioty w nim zilustrowane. Prośmy dzieci o wskazanie przedmiotów czy zwierząt wcześniej pokazanych im na obrazku.
- 7) Rysując mówmy dziecku, co kreślimy – „Teraz rysuję dom. Tu jest dach, a to: komin, okna, drzwi...”
- 8) Oglądajmy z dzieckiem zdjęcia i filmy z uroczystości rodzinnych, wykorzystujmy je do wymieniania: imion, nazwisk, koligacji w rodzinie. Pytajmy pociechę: „Gdzie ty jesteś?”, „Gdzie ja jestem? (ćwiczymy w ten sposób zaimki: ja, ty, on, ona, itp.)
- 9) Recytujmy proste wierszyki, rymowanki, wyliczanki i włączajmy w zabawę gesty, ruchy, taniec czy rysunek – niech praca ta będzie dobrą, wspólną rozrywką, a nie obowiązkiem.

Logopeda Ewa Pazdro